

Міжнародно-правові джерела регулювання незалежних гарантій: формування та розвиток

П.Д. Петренко

здобувач,
Інститут приватного права
і підприємництва НАПрН
України

Науковий керівник
Р.А. Майданик
член-кореспондент
НАПрН України,
доктор юридичних наук,
професор, завідувач
кафедри цивільного права,
Київський національний
університет
імені Тараса Шевченка

У статті розглянуто основні етапи розвитку міжнародних документів і правил щодо незалежних гарантій. Проаналізовано передумови та особливості прийняття Уніфікованих правил для договірних гарантій, Уніфікованих правил для гарантій за вимогою, Конвенції ООН про незалежні гарантії та резервні акредитиви, Правил міжнародної практики резервних акредитивів.

В статье рассмотрены основные этапы развития международных документов и правил для независимых гарантий. Проанализированы предпосылки и особенности принятия Унифицированных правил по договорным гарантиям, Унифицированных правил для гарантий по первому требованию, Конвенции Организации Объединенных Наций о независимых гарантиях и резервных аккредитивах, Правил международной практики резервных аккредитивов.

This Article deals with the main stages of formation and development of international legal instruments and rules for independent guarantees. Article provides analysis of background and specifics of adoption of the Uniform Customs and Practice for Documentary Credits, Uniform Rules for Demand Guarantees, United Nations Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit, International Standard Banking Practice.

Ключові слова: Уніфіковані правила для договірних гарантій, Уніфіковані правила для гарантій за вимогою, Конвенція ООН про незалежні гарантії та резервні акредитиви, Правила міжнародної практики резервних акредитивів, Міжнародна торгова палата, незалежні гарантії, Комісія ООН з права міжнародної торгівлі.

Постановка проблеми

Незалежна гарантія як вид забезпечення зобов'язання є порівняно новим фінансовим інструментом для України, адже перші загальні норми щодо незалежних гарантій з'явилися лише у 2004 р. з прийняттям Цивільного кодексу України. На сьогодні національна правова система ще не встигла повною мірою інкорпорувати та належним чином відобразити основоположні уніфіковані міжнародні правила та принципи регулювання незалежних гарантій. Відсутність відповідних законодавчих положень, а також міжнаціональний характер незалежних гарантій, спонукали місцеві банки до активного застосування у своїй діяльності міжнародно-правових джерел.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Разом з тим, незважаючи на широке використання українськими фінансовими інституціями міжнародних правил щодо незалежних гарантій і враховуючи важливість їх еволюційного ракурсу, історичний аспект міжнародно-правових джерел незалежних гарантій досі не був детально досліджений українськими науковцями. Так, якщо на міжнародному рівні вивчення цього питання ґрунтовно займався цілий ряд таких відомих фахівців, як Р. Бертрамс, Р. Гуд, Ф. де Лі, Дж. Берн, Дж. Долан, Е. Елінджер, Б. Козолчик, П. Парсонс, то на теренах пострадянського простору можна виділити хіба що поверхневі напрацювання в цьому напрямі білоруського вченого С.В. Овсейка, російських дослід-

ників Г.А. Аванесової, М.В. Волошиної, А.В. Латинцева, Е.В. Салієвої та українських науковців Л.О. Єсіпова, В.М. Слома, К.Ю. Молодіко.

Не вирішені раніше частини загальної проблеми

Оскільки за своєю природою міжнародні норми щодо незалежних гарантій є живим, постійно змінним і регулярно оновлюваним зводом правил, для правильного тлумачення та коректного застосування необхідно чітко розуміти основні етапи їх становлення та розвитку.

Формулювання цілей статті

Зважаючи на актуальність цього питання та його недостатнє висвітлення в українському науковому полі, необхідно детально розглянути основні стадії становлення та розвитку міжнародно-правових джерел, які регулюють незалежні гарантії. Таким чином, метою статті є дослідження етапів, причин і передумов прийняття міжнародною спільнотою правил щодо незалежних гарантій, а також їх систематичного оновлення та внесення змін.

Виклад основного матеріалу дослідження

У другій половині XX ст. як вид забезпечення зобов'язань у світовій торговій практиці почали широко використовувати гарантії, зокрема тендерні гарантії, гарантії виконання та гарантії повернення платежів. Проте, за винятком Уніфікованих звичаїв та правил для документарних акредитивів (далі – УЗП), які фрагментарно можна було застосовувати для регулювання гарантій, на міжнародній арені не існувало жодного спеціалізованого документа.

З метою усунення вказаної прогалини в середині 60-х років минулого століття Міжнародна торгова палата (далі – МТП) доручила Банківській комісії та Комісії з комерційної практики розпочати роботу над створенням уніфікованих правил, які на міжнародному рівні врегулювали б обіг гарантій. На початкових етапах розроблення відповідних правил перша комісія проводила консультації з банкірами з

усього світу з метою узгодження практики та термінології, що використовувалася в міжнародній банківській сфері, а друга займалася стандартизацією існуючих на той час комерційних звичаїв [1, с. 226].

У ході підготовки проекту уніфікованих правил для гарантії обидві комісії сформували робочу групу, члени якої представляли інтереси як індустріальних країн, так і країн, що розвиваються. Розроблення правил здійснювалося робочою групою в тісному співробітництві з зацікавленими міжурядовими та міжнародними комерційними організаціями, у тому числі Комісією ООН з права міжнародної торгівлі (далі – ЮНСІТРАЛ), та загалом тривало близько 12 років [2, с. 1].

Результатом широкомасштабної та копіткої роботи стало затвердження й опублікування МПТ в 1978 р. першого міжнародного документа для регулювання гарантій – Уніфікованих правил для договірних гарантій (далі – УДГ), які в першу чергу були покликані забезпечити досягнення збалансованості між законними інтересами трьох зацікавлених сторін, а саме – бенефіціара, принципала та гаранта, а також сприяти заохоченню більш справедливої та безпечної практики у сфері договірних гарантій [2, с. 1].

Незважаючи на беззаперечний авторитет розробника УДГ і значний проміжок часу, який знадобився для їх підготовки, що в принципі повинно було засвідчувати якість і професійність цього документа, УДГ не знайшли широкої світової підтримки та фактично не застосовувалися на практиці.

Загальну невдачу УДГ багато в чому зумовило закріплення в ст. 9 обов'язку бенефіціара обґрунтовувати свою претензію, зокрема шляхом пред'явлення документів, що засвідчували б вину принципала в порушенні основного зобов'язання (надання судового чи арбітражного рішення), або письмової згоди принципала з претензією чи сумою, яка підлягала виплаті. У результаті передбачення такої вимоги було вирішено недоцільним включати до УДГ положення, що регулювали б про-

сті чи безумовні (незалежні) гарантії, задоволення вимог за якими не потребувало жодних доказів їх обґрунтованості [2, с. 2]. Оскільки з усієї кількості договірних гарантій, які видавались на той час, щонайменше 80% були незалежними, сфера застосування УДГ суттєво звузилася [3, с. 558]. Крім того, хоча вимога надати судове чи арбітражне рішення була теоретично документарною вимогою, на практиці це означало, що бенефіціарам потрібно було в судовому чи арбітражному порядку доводити невиконання чи неналежне виконання принципалом своїх зобов'язань, що, по суті, суперечило основному призначенню гарантій виконання, яке полягало в забезпеченні бенефіціару швидкого грошового відшкодування [4, с. 6]. Насамкінець, банки, які видавали гарантії або резервні акредитиви, побоюючись постійних залучень до судової тяганини між їх клієнтами та бенефіціарами, намагались уникати використання УДГ [7, с. 229].

Включення до УДГ статті такого змісту можна пояснити намаганням розробників вирішити за її допомогою проблему недобросовісних вимог виконання гарантій. Однак, на думку Вільямса, у формульованні ст. 9 УДГ чітко прослідковується вплив Великої Британії, де така форма гарантій визнавалася на той час традиційною та була найбільш поширеною [5, с. 8-9].

Серед інших причин, які перешкоджали універсальному поширенню УДГ, була відсутність у їх тексті положень, що дозволяли б бенефіціарам подовжувати строк дії гарантій [6, с. 13], а також надмірна загальність, неясність, фрагментарність і концептуальна недосконалість УДГ [26, с. 28].

У світлі загального невдоволення з УДГ Комітет лондонських і шотландських банкірів у 1985 р. подав на розгляд МТП проект Кодексу практики контрактних гарантій і порук. Ця ініціатива, разом із обмеженою поширеністю УДГ, спонукала МТП приступити до розроблення нового зводу правил щодо гарантій.

Наприкінці 80-х років минулого століття Банківська комісія та Комісія з комерційної практики МТП знову об'єднали

свої зусилля та створили робочу групу для підготовки правил. Цього разу ідея полягала в тому, щоб включити до нової редакції положення про прості (або безумовні чи незалежні) гарантії та зробити правила більш ґрунтовними і деталізованими, що сприяло б їх значно ширшому застосуванню на практиці [8, с. 1].

Головною складністю в процесі розроблення проекту стало узгодження інтересів банків, експортерів і розвинутих країн, що, як правило, були на боці принципала в гарантійних домовленостях, з інтересами імпортерів і країн, що розвиваються, які зазвичай виступали як бенефіціари [25, с. 191].

Так, найгостріші дискусії точилися навколо ст. 20 проекту, відповідно до якої в разі пред'явлення вимоги бенефіціару потрібно було надавати письмову заяву, яка містила підтвердження, що принципал порушив свої зобов'язання за основним договором. Відсутність консенсусу із зазначеного питання змусила робочу групу взагалі виключити цю статтю з тексту, однак наполягання обох комісій МТП сприяли її повторному включенню. Як компроміс було запроваджено можливість не застосовувати положення статті, якщо це прямо передбачалося умовами гарантій [26, с. 29].

У грудні 1991 р. уніфіковані правила було прийнято двома комісіями та підтримано МТП. У квітні наступного року відбулось офіційне опублікування Уніфікованих правил для гарантій за вимогою (далі – УГВ 458), які стали втіленням колективного знання та досвіду двох комісій МТП, її національних комітетів, професійних і комерційних асоціацій, а також окремих фахівців з усього світу та гармонічно доповнили надзвичайно успішні УЗП [8, с. 1].

Протягом перших років після прийняття УГВ 458 не мали широкої популярності та рідко застосовувалися на практиці [9, с. 458]. Як зазначив Елінгер, причини такого прохолодного ставлення не були достеменно зрозумілі. Одним із можливих пояснень було існування побоювання, що

УГВ 458 могли суперечити стандартним текстам гарантій, які використовувалися банками, або певним положенням, які банки чи бенефіціари хотіли б включати чи виключати з тексту гарантій. Однак, такі побоювання були безпідставними, оскільки самі УГВ 458 не містили зразків гарантій, а будь-які з їх положень могли бути виключені чи змінені в тексті гарантій за домовленістю сторін. Ще однією ймовірною причиною було несприйняття окремими банками низки країн ст. 20 УГВ 458, що начебто не узгоджувалася з концепцією незалежних гарантій на вимогу. Цей чинник теж був безпідставним, адже, по-перше, гарантії, що вимагали підтвердження невиконання зобов'язання, були розповсюдженою практикою та лише незначною мірою відрізнялися від незалежних гарантій; по-друге, ст. 20 чітко передбачала можливість виключення її положень при застосуванні УГВ 458 [26, с. 29]. Насамкінець, за твердженням банків, принципи та більшою мірою бенефіціари не вимагали інкорпорування цих правил, що призвело до їх обмеженого використання [10, с. 705].

Однак, незважаючи на початкову непопулярність УГВ 458, наприкінці 1990-х років ситуація почала змінюватися та згодом правила застосовувалися в усьому світі. Широкому міжнародному визнанню УГВ 458 у першу чергу посприяло прийняття правил Світовим банком та підтримання їх ЮНСІТРАЛ і провідними об'єднаннями в комерційній галузі, зокрема Міжнародною федерацією інженерів-консультантів тощо [11, с. 18]. Таким чином, УГВ 458 знадобилося понад десять років для досягнення одного з основних своїх завдань – універсального сприйняття та широкого застосування на практиці.

За 17 років використання (з 1992 по 2009 р.) УГВ 458 виявились надзвичайно успішним і надійним міжнародним інструментом, який застосовувався банками та комерційними підприємствами різних континентів і галузей промисловості. УГВ 458 були сприйняті міжнародними організаціями, міжнародними фінансовими

інституціями, регуляторами банківських систем, правотворцями та професійними федераціями. На відміну від попередньої редакції, УГВ 458 змогли відобразити реалії міжнародного ринку гарантій за вимогою та досягли найбільш прийнятнього балансу інтересів усіх зацікавлених сторін [12, с. 1].

УГВ 458 були все ж першою, хоча і вдалою, конструктивною спробою МТП із кодифікації міжнародної практики незалежних гарантій, тому цілком закономірно містили певні недоліки. За час застосування їх положень виявились проблемні аспекти, що потребували відповідних коригувань. Пропозиції та зауваження, які надходили від користувачів УГВ 458 до Спеціальної групи МТП по гарантіях (Спеціальна група МТП по гарантіях – постійний експертний орган, створений МТП у 2003 р. для моніторингу міжнародної практики у сфері гарантій), стали необхідним матеріалом для підготовки оновленої версії правил, потреба в якій була продиктована часом та еволюцією в практиці застосування гарантій [18, с. 12].

У 2007 р. вже традиційно під егідою Банківської комісії та Комісії з комерційної практики МТП розпочалася робота над новою редакцією УГВ. Утворена комісіями Робоча група, в якості дорадчого органу при якій діяла Спеціальна група МТП по гарантіях, за два з половиною роки підготувала п'ять ґрунтовних проєктів правил, кожен із яких був поданий для ознайомлення та висловлення пропозицій національним комітетам МТП. Більше 600 зводів коментарів, що надійшли від 50 країн, були детально вивчені та проаналізовані. Після затвердження членами обох комісій 3 грудня 2009 р. Виконавча рада МТП прийняла УГВ 758, які набрали чинності 1 липня наступного року [12, с. 1].

Більш ясні, чіткі та всеохоплюючі УГВ 758 одразу після вступу в силу почали набувати широкого міжнародного розповсюдження. Вони були повністю прийняті такими лідируючими світовими банками, як БНП Паріба (BNP Paribas), Дойче Банк (Deutsche Bank), Райффайзен Цент-

ральбанк Австрія (Raiffeisen Zentralbank Österreich AG), Банк Китаю (Bank of China) та Креді Аґріколь (Credit Agricole). У Великій Британії, де використання УГВ 458 було традиційно дуже низьким, нову редакцію охоче імплементували такі провідні фінансові установи, як Стандарт Чартеред Банк (Standard Chartered Bank) та Ейч-ес-бі-сі Банк (HSBC). Банки Італії, Туреччини та Єгипту зафіксували 50-відсоткове зростання застосування УГВ. У 2011 р. УГВ 758 також були підтримані Організацією Об'єднаних Націй, а Світовий банк і Міжнародна федерація інженерів-консультантів інкорпоровали їх до своїх форм банківських гарантій [13, с. 1].

Починаючи з 1960-х років, за деякий час до перших спроб МТП створити уніфікований міжнародний документ щодо незалежних гарантій, цим питанням активно цікавилась ЮНСІТРАЛ. Але одразу після того, як МТП приступила до розроблення проекту з підготовки відповідного зводу правил – УГВ, ЮНСІТРАЛ вирішила зупинити подальшу роботу в цьому напрямі й натомість допомогти МТП у реалізації її проекту. Однак, численні розбіжності в поглядах на окремі статті та відсутність консенсусу щодо концептуальних положень УГВ суттєво уповільнили цей процес. Коли по кількох роках озвек просування та фіналізації проекту все ще не було помітно, ЮНСІТРАЛ цілком виправдано прийняла рішення повернутися до опрацювання власних ініціатив. А на той час, коли робота з підготовки УГВ нарешті зрушила з місця, проект ЮНСІТРАЛ зайшов надто далеко, щоб від нього відмовлятися [14, с. 19]. Крім того, майбутній документ ЮНСІТРАЛ, на відміну від напрацьовань у рамках МТП, повинен був мати обов'язкову силу для держав, які до нього приєдналися би.

Таким чином, з 1998 до 1995 р. Робоча група ЮНСІТРАЛ із Міжнародної договірної практики працювала над підготовкою уніфікованого зводу правил для гарантій. Спочатку планувалося розробити модельний закон, що повинен був слугувати зразком для держав-учасниць у ході розроб-

лення ними відповідних національних законів (проект називався Уніфікований закон щодо міжнародних гарантій), однак згодом було вирішено надати документові статусу міжнародної конвенції прямої дії [15, с. 52].

Генеральна Асамблея ООН 11 грудня 1995 р. на своїй 50-ій сесії резолюцією № 48 прийняла Конвенцію ООН про незалежні гарантії та резервні акредитиви (далі – Конвенція). Конвенція набрала чинності 1 січня 2000 р. після приєднання до неї п'ятої держави (Панама), як того вимагає її ст. 28 (Конвенція вступає в силу з першого дня місяця по закінченню одного року після дати здачі на зберігання п'ятої ратифікаційної грамоти чи документа про прийняття, затвердження чи приєднання). Станом на 2012 р. Конвенція набрала чинності для Білорусі, Габону, Екватору, Кувейту, Ліберії, Панами, Сальвадору й Тунісу.

Підтримка Конвенції лише вісьмома державами, жодна з яких не є провідною торговельною країною, яскраво свідчить про її непопулярність. Таку тотальну невдачу документа могли б спричинити різні чинники, однак, на думку Долана, найвагомішим стало включення до її положень правил щодо запобігання шахрайству, що суперечать принципу незалежності зобов'язання гаранта/емітента від основного договору [16, с. 19-21; 23].

Закріплення за гарантом/емітентом широких прав призупиняти платіж (пункт перший ст. 19), надання судам права видавати попередній наказ щодо заборони чи затримки здійснення платежу (ст. 20), а також установлення необхідності доводити бенефіціаром добросовісність своєї вимоги в першу чергу не задовольнили бенефіціарів. Прагнучи якомога меншого залучення до спірних та інших питань, пов'язаних із гарантіями та резервними акредитивами, банки теж виступили проти прийняття Конвенції, зазначені норми якої, безумовно, сприяли б розширенню їх участі [17, с. 20].

США підписали Конвенцію ще 11 грудня 1997 р., але досі її так і не ратифікува-

ли. Окрім зазначених вище причин, які не дали змоги Конвенції набути широкого світового розповсюдження та міжнародного визнання, небажанню США приєднуватися до Конвенції також сприяли неузгодженості в ході переговорного процесу з підготовки її тексту, які так і не були усунуті [20, с. 4].

Справа в тому, що на перших етапах розроблення цього документа Робоча група прийняла рішення розглядати незалежні гарантії та резервні акредитиви як еквівалентні правові інструменти. Делегація США одразу висловила занепокоєння, що такий підхід не враховував існуючі між ними відмінності та принципово не узгоджувався з прийнятою американською правовою практикою, і натомість запропонувала врегулювати їх паралельно в окремих частинах Конвенції. Ця пропозиція зводилася до того, що документ мав бути поділений на три частини, перша з яких стосувалася б загальних положень, а друга і третя – незалежних гарантії і резервних акредитивів відповідно. Оскільки наповняння США були проігноровані, американці залишилися вкрай незадоволеними таким міжнародним документом [19, с. 864-867].

Станом на 1996 р. у міжнародному праві існувало декілька універсальних документів, що моли б регулювати резервні акредитиви, а саме УЗП, УГВ і Конвенція, однак жоден із них повною мірою не задовольняв США. Так, Конвенція була неприйнятною з наведених вище причин. УЗП, хоча й широко застосовувалися для резервних акредитивів, не зовсім підходили, оскільки із самого початку призначалися для документарних акредитивів і не містили спеціальних положень щодо резервних акредитивів. УГВ ж були розроблені не для резервних акредитивів, а для їх європейського еквівалента – незалежних гарантії, що не були популярними на американському ринку [21, с. 1873-1875].

Зважаючи на наведені вище обставини, а також ураховуючи нагальну необхідність у прийнятті універсального спеціалізованого документа для резервних акре-

дитивів, Державний департамент США звернувся до банківських спеціалістів у цій сфері з відповідною пропозицією. У результаті, розташований у США Інститут міжнародного банківського права та практики, за підтримки Міжнародної асоціації фінансових послуг, приступив до розроблення проекту з підготовки правил для американського ринку резервних акредитивів [24, с. 836].

Протягом п'ятирічного періоду Інститут міжнародного банківського права та практики опрацьовував величезний масив коментарів і пропозицій, що надходили від окремих спеціалістів, банків, національних і міжнародних об'єднань. Комісія банківської техніки та практики МТП зі свого боку сформулила тимчасову Робочу групу, яка допомагала в реалізації цього проекту. Для забезпечення його послідовності та відповідності з Конвенцією до роботи активно долучився і Секретаріат ЮНСІТРАЛ [22, с. 2].

У підсумку, кульмінацією цієї ініціативи стало створення Правил міжнародної практики резервних акредитивів (далі – Правила 98), прийнятих Міжнародною асоціацією фінансових послуг і поданих на затвердження МТП. Хоча Банківська комісія МТП і не виступала ініціатором цього проекту, 6 квітня 1998 р. вона підтримала Правила 98, які набрали чинності 1 січня наступного року [23, с. 4].

Правила 98 були прийняті провідними банками США та згодом набули широкого світового визнання [10, с. 704].

Висновки

Отже, у результаті тісної співпраці та консолідованості зусиль міжнародною спільнотою було вироблено кілька уніфікованих документів для незалежних гарантії, як звичаєвого, так і обов'язкового характеру, які стандартизували та систематизували міжнаціональні норми та практику застосування незалежних гарантії і заклали надійний фундамент для однозначності застосування незалежних гарантії у світовій комерційній діяльності.

Характерні особливості незалежних га-

рантій в окремих регіонах світу та відсутність консенсусу з ключових питань при розробленні уніфікованих документів для їх регулювання призвели до виникнення кількох незалежних міжнародно-правових джерел у цій сфері, що застосовуються одночасно з різною інтенсивністю на ок-

ремих континентах. Запропонований світовій спільноті універсальний документ для регулювання незалежних гарантій використовується лише обмеженим колом держав і без відповідних коригувань навряд чи набуде широкої популярності в найближчому майбутньому.

Список використаних джерел

1. Parsons P.J. Commercial Law Note: ICC (International Chamber of Commerce) Uniform Rules for Contract Guarantees // *Australian Law Journal*, 53, 1979.
2. ICC Publication No. 325, 1978.
3. Campbell D. Remedies for International Sellers of Goods – III // *Lulu.com*, 2009.
4. Goode R. Guide to the ICC Uniform Rules for Demand Guarantees // *ICC Publication No. 510*, 1992.
5. Williams K.P. On Demand and Conditional Performance Bonds, *Journal of Business Law*, 1981.
6. Kozolchyk B. Bank Guarantees and Letters of Credit: Time for a Return to the Fold // *University of Pennsylvania Journal of International Business Law*, Vol. 11, Issue 1, 1989, pp. 1-80.
7. Dohm J. Les Garanties Bancaires dans le Commerce International, 1986.
8. ICC Publication No. 458, 1992.
9. Turner P.S. New Rules For Standby Letters of Credit : The International Standby Practices // *Banking and Finance Law Review*, 1999.
10. Ellinger E.P. British Business Law : Banking Law // *Journal of Business Law*, 2005.
11. Affaki G. On Revising the Uniform Rules for Demand Guarantees (URDG) // *ICC's DCInsight*, 2007.
12. ICC Publication No. 758, 2010.
13. Happy 20th birthday URDG! [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tradefinancemagazine.com/Article/2959195/Happy-20th-birthday-URDG.html> – Заголовок з екрана.
14. Goode R. Abstract Payment Undertakings in International Transactions // *Brooklyn Journal of International Law*, XXII, 1996.
15. Овсейко С.В. Комментарий к Конвенции ООН о независимых гарантиях и резервных акредитивах / С.В. Овсейко // *Банковское право*, №3, 2001.
16. Dolan J.F. The UN Convention on International Independent Undertakings: Do States With Mature Letter-of-Credit Regimes Need It? // *Banking and Finance Law Review*, 1998.
17. Fayers R. Developments Concerning the «Accounting Principle» // *ICC's DCInsight*, 2006.
18. Goode R., Affaki G. Guide to ICC Uniform Rules for Demand Guarantees // *ICC Publication No. 702*, 2011.
19. Bergsten E.E. New Regime for International Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit: The UNCITRAL Draft Convention on Guaranty Letters // *International Lawyer*, Vol. 27, Issue 4, 1993, pp. 859-880.
20. United Nations Commission on International Trade Law, Working Group Documents // A/CN.9/WG.II/WP.77 – Independent guarantees and stand-by letters of credit : proposal of the United States of America, 1992.
21. Dolan J.F. Analyzing Bank Drafted Standby Letter of Credit Rules, The International Standby Practice (ISP98) // *Wayne Law Review*, Vol. 45, Issue 4, 2000, pp. 1865-1902.
22. ICC Publication No. 590, 1998.
23. Byrne J.E. New Rules for Standby Letters of Credit : The International Standby Practices/ISP98 // *Business Credit*, 1998.
24. DeLy F. UN Convention on Independent Guarantees and Stand-by Letters of Credit // *International Lawyer*, 1999, pp. 831-846.
25. Goode, R. (1992). «The new ICC uniform rules for demand guarantees». *Lloyds Maritime and Commercial Law Quarterly*, 190-206.
26. Bertrams R. Bank Guarantees in International Trade: The Law and Practice of Independent (First Demand) Guarantees and Standby Letters of Credit in Civil Law and Common Law Jurisdictions // *Kluwer Law International*, 3 ed, 2004.